

Bruselj, 19. oktober 2023
(OR. en)

Medinstitucionalna zadeva:
2023/0376(COD)

14434/23
ADD 5

CONSOM 373
MI 877
JUSTCIV 152
COMPET 1016
DIGIT 228
CODEC 1939
IA 264

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	17. oktober 2023
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	SWD(2023) 337 final
Zadeva:	DELOVNI DOKUMENT SLUŽB KOMISIJE POVZETEK POROČILA O OCENI UČINKA Spremni dokument k Predlogu DIREKTIVE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o spremembi Direktive 2013/11/EU o alternativnem reševanju potrošniških sporov ter direktiv (EU) 2015/2302, (EU) 2019/2161 in (EU) 2020/1828

Delegacije prejmejo priloženi dokument SWD(2023) 337 final.

Priloga: SWD(2023) 337 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 17.10.2023
SWD(2023) 337 final

DELOVNI DOKUMENT SLUŽB KOMISIJE
POVZETEK POROČILA O OCENI UČINKA

Spremni dokument

k Predlogu DIREKTIVE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

**o spremembi Direktive 2013/11/EU o alternativnem reševanju potrošniških sporov ter
direktiv (EU) 2015/2302, (EU) 2019/2161 in (EU) 2020/1828**

{COM(2023) 649 final} - {SEC(2023) 347 final} - {SWD(2023) 334 final} -
{SWD(2023) 335 final}

Povzetek
Ocena učinka o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o alternativnem reševanju potrošniških sporov
A. Nujnost ukrepanja
V čem je težava in zakaj je to težava na ravni EU?
Namen te pobude je obravnavati tri glavne težave, ki so bile opredeljene na ravni EU: (1) direktiva o ARS ni prilagojena digitalnim trgov, (2) med podjetji in potrošniki obstaja le majhno zanimanje za ARS, (3) ARS se v čezmejnem kontekstu ne uporablja v zadostni meri. Vzroke za te težave je mogoče razdeliti v dve skupini: „megatrendi in s trgov povezani dejavniki“ ter „dejavniki, povezani z izvrševanjem“. Megatrendi in s trgov povezani dejavniki zajemajo hitro rast in vse večjo koncentracijo e-trgovanja in spletnega oglaševanja, povečano čezmejno nakupovanje, tudi pri trgovcih zunaj EU, potrošniške spore na digitalnih trgih, ki presegajo pogodbeno vprašanja, ter znatno stopnjo neskladnosti s pravom EU o varstvu potrošnikov. Dejavniki, povezani z izvrševanjem, zajemajo ovire za dostop do ARS (pomanjkanje ozaveščenosti in stroški postopkov) in vse večjo uporabo sistemov za zasebno spletno reševanje sporov, ki jih upravljajo spletne tržnice. Potrošnikom zaradi teh težav posledično nastane skupna letna škoda v višini 383 milijonov EUR.
Kaj naj bi prinesla ta pobuda?
Splošni cilj tega ukrepanja je zagotoviti pravilno delovanje enotnega trga in doseči visoko raven varstva potrošnikov, s tem da se potrošnikom in trgovcem omogoči učinkovito in uspešno reševanje sporov, ne glede na to, v kateri državi prebivajo ali imajo sedež. Ta pobuda ima naslednje tri specifične cilje: (1) poskrbeti, da bo ARS prilagojeno digitalnim trgov, (2) izboljšati sodelovanje potrošnikov in trgovcev v ARS in (3) okrepiti ARS v čezmejnih primerih.
Kakšna je dodana vrednost ukrepanja na ravni EU? (subsidiarnost)
Hiter razvoj digitalnih trgov skupaj s pojavom novih poslovnih modelov in poslovnih praks predstavlja nove izzive za potrošnike, ki kupujejo prek spleta. Ker digitalne tehnologije ne poznajo državnih meja, pojav novih vrst groženj zadeva potrošnike v EU ne glede na to, v kateri državi prebivajo, ter zahteva hiter, dosleden in učinkovit odziv javnih organov, katerih ukrepanje bi moralo biti znotraj meja njihovih pristojnosti. Brez ukrepanja EU bodo nacionalni ukrepi verjetno povzročili vrzeli pri izvrševanju in izkrivljanje enotnega trga.
B. Možnosti politike
Katere so različne možnosti za doseg ciljev? Ali ima katera od njih prednost? Če ne, zakaj ne?

Da bi ukrepi imeli znatne učinke, so smiselno razvrščeni v **štiri alternativne možnosti politike**, ki se med seboj razlikujejo po naravi in intenzivnosti ukrepanja: (A) neregulativno ukrepanje, (B) postopkovne spremembe in spremembe geografskega področja uporabe, (C) spremembe stvarnega področja uporabe z nekaterimi dodatnimi obveznostmi za trgovce (prednostna možnost) in (D) strukturne spremembe z večjo stopnjo harmonizacije.

Ukrepi, predlagani v okviru prednostne možnosti, so: razširitev geografskega in stvarnega področja uporabe direktive o ARS na vse spore med trgovcem in potrošnikom, ki vključujejo kršitev določb EU o varstvu potrošnikov; zahteva, da spletne tržnice, ki zagotavljajo storitve zasebnega SRS, s samocertificiranjem poskrbijo, da izpolnjujejo standarde kakovosti, ki jih potrošniki pričakujejo od certificiranih organov ARS; nadomestitev evropske platforme za SRS z novimi stroškovno učinkovitimi orodji za usmerjanje; uvedba dolžnosti odgovora za trgovce, ki od organa ARS prejmejo obvestilo o novem potrošniškem sporu; spodbujanje združevanja zadev, kadar organ ARS prejme podobne zadeve; podelitev nove vloge evropskim potrošniškim centrom za zagotavljanje specializiranih podpornih storitev za ARS pri čezmejnih pritožbah ter vzpostavitev mehanizma, v okviru katerega so trgovinska združenja na podlagi samocertificiranja pooblaščen za vzpostavitev sistemov za čezmejno reševanje sporov.

Kakšna so stališča različnih deležnikov? Kdo podpira katero možnost?

Deležniki so na splošno naklonjeni izboljšanju okvira EU za ARS in njegovi prilagoditvi digitalnim trgom, zlasti z:

- razširitvijo geografskega in stvarnega področja uporabe direktive o ARS;
- povečanjem sodelovanja trgovcev v ARS in zagotavljanjem izvrševanja izida postopkov ARS;
- lažšanjem čezmejnega ARS;
- uvedbo zaščitnih ukrepov za ranljive potrošnike, ki nimajo ustreznih digitalnih veščin.

Nekateri deležniki (predvsem potrošniške organizacije) so pozvali k uvedbi obveznega sodelovanja trgovcev v ARS, vendar takšni spremembi nasprotuje več držav članic, ki opozarjajo na morebitna nasprotja z njihovimi ustavnimi pravili glede dostopa do pravnega varstva.

Kot pomemben cilj revizije je bila opredeljena tudi okrepitev kolektivnega ARS. Ta mehanizem je že prisoten v nacionalni zakonodaji več držav članic, vendar je njegova uporaba še vedno omejena. Deležniki so Komisijo pozvali, naj sprejme ukrepe za spodbujanje uporabe kolektivnega ARS. Obenem je bilo poudarjeno, da je pomembno, da se izvajanje kolektivnega ARS prepusti državam članicam v skladu s pristopom minimalne harmonizacije iz Direktive.

Ker so bili nekateri deležniki sprva previdni glede možnosti ukinitve platforme za SRS, je Komisija z njimi razpravljala o razpoložljivih podatkih in obravnavala njihove pomisleke.

C. Učinki prednostne možnosti

Kakšne so koristi prednostne možnosti (če obstaja, sicer glavnih možnosti)?

Prednostna možnost je **učinkovit** način za doseg specifičnih ciljev in je poleg tega **učinkovita** zlasti za potrošnike ter zagotavlja visoko raven **skladnosti**.

Ta možnost bi **potrošnikom prinesla skupno korist** v smislu zmanjšanja njihove škode za **33 milijonov EUR letno**.

Enako bi veljalo za Komisijo z ocenjeno skupno koristjo v višini **500 000 EUR letno**, če se

platforma za SRS nadomesti.
Ta možnost bi podjetjem prinesla korist v skupni vrednosti 634 milijonov EUR letno (264 milijonov EUR letno zaradi zmanjšanja obveznosti glede razkritja informacij + 370 milijonov EUR letno zaradi nadomestitve platforme za SRS).
Kakšni so stroški prednostne možnosti (če obstaja, sicer glavnih možnosti)?
Sprejetje prednostne možnosti bi pomenilo dodatne ponavljajoče se stroške za podjetja v višini 38,6 milijona EUR letno (2,6 milijona EUR letno zaradi dolžnosti odgovora + 25 milijonov EUR letno za organe ARS zaradi obravnave dodatnih sporov + 11 milijonov EUR letno zaradi uskladitve platform s predpisi).
Kakšen bo vpliv na MSP in konkurenčnost?
MSP predstavljajo veliko večino podjetij, prav tako pa bodo imela največjo korist v smislu prihranjenih stroškov zaradi odprave sedanjih zahtev glede informacij v zvezi s platformo za SRS in ARS. Ta možnost bo pozitivno vplivala na konkurenčnost MSP v EU, saj bodo lahko prihranke uporabila za povečanje privlačnosti svojih cen in po možnosti za spodbujanje inovacij.
Ali bo prišlo do znatnih učinkov na nacionalne proračune in uprave?
Ne.
Bo imela pobuda tudi druge pomembnejše učinke?
Tako podjetja kot potrošniki bi s spodbujanjem enakih konkurenčnih pogojev in zmanjšanjem škode za potrošnike uživali višjo raven temeljnih pravic.
Sorazmernost?
Prednostna možnost ohranja sedanjí pristop minimalne harmonizacije iz Direktive in od držav članic ne zahteva, da ARS določijo kot obvezno. Ta možnost svoje specifične cilje dosega z ukrepi, ki ne presegajo tistega, kar je nujno potrebno. Čeprav se področje uporabe direktive razširja na nove oblike sporov, ki se pojavljajo na digitalnih trgih, prostovoljna narava ARS zagotavlja, da spremembe ne bodo povzročile nesorazmernih stroškov za organe ARS, pristojne nacionalne organe in podjetja. Sorazmernost se upošteva tudi pri ukrepu v zvezi z zasebnim spletnim reševanjem sporov. Z določitvijo mehanizmov samocertificiranja za spletne tržnice, s katerim bi te lahko dokazale, da njihovo zasebno spletno reševanje sporov spoštuje visokokakovostne standarde, zadevni ukrep v okviru prednostne možnosti tem trgovcem ne nalaga prevelikega bremena. Dolžnost odgovora bo po pričakovanjih povečala sodelovanje podjetij v ARS. Ta ukrep bo povzročil določene stroške za podjetja, vendar se bodo ti stroški več kot izravnali z odpravo obveznosti razkritja za tista podjetja, ki niso obvezana in tudi ne nameravajo sodelovati v SRS. Okrepitev čezmejnega ARS bo dosežena zgolj z dodelitvijo nove posebne vloge obstoječim evropskim potrošniškim centrom in z omogočanjem trgovinskim združenjem, da vzpostavijo sisteme za čezmejno reševanje sporov.
D. Spremljanje
Kdaj se bo politika pregledala?
Komisija bo spremljala izvajanje izbrane politike po njenem morebitnem sprejetju. V skladu s cilji ukrepov politike je bil določen seznam ključnih kazalnikov napredka. Ti kazalniki so lahko podlaga za njeno oceno, pa tudi za morebitne cilje, ki jih je treba doseči sedem let po začetku uporabe revidirane direktive.